

INFORMAȚII CU PRIVIRE LA MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE VIITOARE

Al XIII-lea Congres mondial de sociologie

În perioada 18–23 iulie, 1994, se vor desfășura la Bielefeld, Germania, lucrările celui de-al XIII-lea Congres Mondial de Sociologie. Tema oficială a Congresului va fi „*Granițe contestate și Solidarități în schimbare*”. Comitetele de Cercetare ale Asociației Internaționale de Sociologie vor avea 18 sesiuni (inclusiv ședințele comune și întâlnirile de lucru), cu o durată de două ore fiecare, de luni (18 iulie) și până sâmbătă (23 iulie), între orele 14–16, 16 : 30–18 : 30 și 19–21.

EVENIMENTE ȘTIINȚIFICE INTERNAȚIONALE

În săptămâna 5–9 iulie 1993, Institutul Internațional de Sociologie Juridică cu sediul la Oñati (Spania) organizează un Congres cu tema : „*Drepturile umane în secolul al XXI-lea*”, care se va desfășura în cadrul întâlnirii anuale a Comitetului de Cercetare supra Sociologiei Dreptului (RCSL) afiliat Asociației Internaționale de Sociologie.

După elaborarea Declarației Universale a Drepturilor Omului, în anul 1948, și a altor Declarații cu caracter regional, drepturile umane au fost recunoscute ca o disciplină juridică care are o dimensiune atât constituțională, cât și internațională. Violări ale acestor drepturi n-au încetat să apară în ultima perioadă, deși s-ar crede că, astăzi, lucrurile s-au schimbat. Cum explică sociologii din domeniul dreptului această situație? Ce acțiuni trebuie întreprinse? Ce speranțe pot fi seantate? Răspunsul la toate aceste întrebări face parte integrantă din tematica Congresului, care cuprinde următoarele secțiuni (ateliere) de lucru : *Drepturile femeii—Realizări și limite juridice* (președinte : Fanny Tabak, Brazilia), *Tranziția la democrație și drepturile omului* (președinte : Stephan Parmentier, Belgia), *Ecologia și drepturile animalelor* (președinte : Valerio Pocar, Italia), *Drepturile umane în instituțiile totale* (președinte : Setsuo Miyazawa, Japonia), *Drepturile omului și politica economică* (președinte : Paavo Unsitalo, Finlanda), *Etnicitatea și drepturile minorităților* (președinte : Rudolf M. Rizman, Slovenia), *Drepturile omului și educația* (președinte : Margherita Rendel, Anglia), *Drepturile omului și administrarea justiției* (președinte : José Juan Tehera, Spania).

Al XI-lea Congres Internațional de Criminologie

Între 22–27 august 1993, va avea loc la Budapesta, Ungaria, cel de-al XI-lea Congres Internațional de Criminologie. Tema Congresului va fi „*Schimbările sociopolitice și Infraționalitatea ; O sfidare pentru secolul al XXI-lea*”. Congresul este organizat de către Societatea Internațională de Criminologie care își are sediul la Paris, Franța. Limbile oficiale utilizate în timpul lucrărilor vor fi germana, engleza, spaniola, franceza și ungara. Congresul are, provizoriu, următorul program de desfășurare : **Ședințe plenare** (luni, 23 august — joi, 26 august, orele 9 — 12 ; 30) ; *Criminalizarea și decriminalizarea conduitelor, în special a infracțiunilor economice a actelor comise de grupurile organizate și, mai ales, a daunelor aduse mediului* (23 august) ; *Perspectivă teoretice și metodologice asupra criminalității și criminalizării ; conflicte și puncte convergente* (24 august) ; *Perspectivă asupra cercetărilor comparative privind crima*

și criminalizarea (25 august); *Prevenția ca răspuns la crimă și criminalitate* (26 august). **Sedințe speciale** (luni, 23 august — joi 26 august, orele 14:30—18:30); *Infraționalitatea economică transnațională. Probleme de mediu. Infraționalitatea statală și corupția. Terorismul și mișcările de revoltă* (23 august); *Noi progrese în metodologie. Teoriile marxiste în lumina experienței socialiste. Critica feministă asupra teoriilor criminologice. Implicații teoretice ale cercetărilor recente în domeniul neuro-endocrinologic* (24 august); *Drepturile omului și controlul infraționalității. Modele alternative ale sistemelor de justiție penală. Tratamentul comparat, social și penal al tinerilor delincvenți. Aspecte transnaționale ale crimei organizate* (25 august); *Intervenția printre predelinvenți: potențial și limite. Inovații în tratamentul clinic al delincvenților. Răspunsuri la toxicomanie. Tratamentul delincvenților sexuali (violenți)* (26 august).

Participanții pot organiza reuniuni particulare legate de tema generală a Congresului sau de tematicile sedințelor plenare și sedințelor speciale. De asemenea, ei pot organiza reuniuni având ca temă obiectul lor de studiu. Reuniunile sînt prevăzute să se desfășoare în formele următoare: **Sesii panel (cu discuții):** *Critica teoriilor criminologice pe baza cunoașterii recente asupra infraționalității ascunse* (președinte Louk Hulsman și Sebastian Scheerer). *Transformarea socială: Considerații macrostructurale în legătură cu dezvoltarea infraționalității* (președinte: Klaus Sessar); *Rădăcinile sociopolitice ale evoluției criminalității. Problemele particulare implicite, inclusiv criminalitatea feminină* (președinte: Alice Marangopoulos); *Probleme în criminologia feministă. Critica feministă a teoriilor criminologice* (președinte: Marie-Andrée Bertrand, Margrit Brückner, Dorothy Chum, Robert Menzies, Nicolae H. Rafter); *Victimologia: Noi tendințe în cercetarea și politica victimologică* (președinte: Hans Joachim Schneider, Gerd Ferdinand Kirchhoff); **Ateliere de lucru:** *Minorități etnice și politica criminală* (președinte: Derrick McClintock); *Motivația ca o problemă implicată în crimă* (președinte: Joan McCord, Richard E. Tremblay); *Comunitatea terapeutică ca o modalitate pentru consumul de droguri* (președinte: Peter Silfen, Haya Heichel); *Problema sexului și Criminologia ca teorie* (președinte: Carol Smart Alice Mary); *Istoria criminologiei* (președinte: Françoise Digneffe, Alvaro P. Pires); *Observatorul criminalității. Noi metode — noi mecanisme* (președinte: R. Ottenhof, A.M. Favard); *Implicațiile internaționalizării pentru criminologie și rolul statului* (președinte: Leslie Sebba); *Crimele contra umanității: statutul lor juridic și deontologic. Bilanțul unei experiențe care interpelează conștiința contemporană* (președinte: Marcel Colin, Denis Szabo); *Victimologia și justiția restitutivă* (președinte: Tony Peters, Ezzat A. Fattah); *Biocriminalitatea* (președinte: Anthony Walsh); *Perfecționarea crimei și a statisticilor justiției penale. Probleme naționale și internaționale* (președinte: Jörg-Martin Jehle, Georg v. Mayr); *Transferarea criminologiei progresive* (președinte: Karl F. Schumann, René van Swaaningen); *Cercetarea în domeniul închisorii și reforma penitenciară* (președinte: Frieder Dünkel, Dirk van Zyl Smit); *Violarea drepturilor umane: Crimă statală sau infracțiune de subordonare?* (președinte: Ronald D. Crelinstein, Axel P. Schmid); *Politica belgiană de prevenire integrată a micii criminalități* (președinte: Christelle Versloys, Anne Wyvekens); *Cercetarea longitudinală criminologică asupra tranziției de la școală la muncă* (președinte: Timothy F. Hartnagel, Karl F. Schumann); *Politica poliției* (președinte: Manfred Brusten); *Inchisori pentru femei și femei în detenție* (președinte: Nicole Rafter, Marie-Andrée Bertrand); *Sistemul de tranziție și alte noi forme de întărire „calmă” a Legii și justiției penale* (președinte: Irene SageI-Grande); *Criminologia în America Latină* (președinte: Sydney Alves Costa); *Revizuirea programelor de intervenție în domeniul prevenției secundare pentru copiii între 3 și 5 ani și cei între 6 și 12 ani aflați în risc delinvențial* (președinte: Marc LeBlanc); *Politici de prevenire a crimei* (președinte: Irvin Waller, Vivien Stern); *Tratamentul clinic. Dezbateri asupra noțiunii de „responsabilizare” în cadrul tratamentului, în particular pentru delinvența juvenilă* (președinte: Christian Debuyst, J.M. Labadie); *Aspecte criminologice ale tulburărilor de personalitate/Aspecte criminologice ale problemelor de personalitate* (președinte: Giacomo Canepa, Uberto Gatti); *În apărarea apărătorilor* (președinte: Elisabeth Lissenberg); *Drepturile deținuților (pentru o detenție umană dar și prospectivă)* (președinte: Hans J.J. Tulkens, Johannes Feest); *Victime: Serviciul de ajutor și intervenție publică* (președinte: Daniel Martin); *Aspecte critice ale cercetării asupra carierelor criminale* (președinte: Klauss Boers); *Pedepse și măsuri alternative (activități de interes general pentru tineri și adulți)* (președinte: Denis van Doosselaere, Sylvie Dongier); *Politica contra drogurilor în Europa anulului 1992* (președinte: Arbeitskreis Junger Kriminologen); *Experiențe de prevenție în mediul urban: Procese și moduri de evaluare* (președinte: Marie-Thérèse Casman, Georges Kellens); *Probleme metodologice în Cercetarea violenței din familie* (președinte: Delbert S. Elliott, Elmar G.M. Weitekamp); *Relațiile între poliție — public, în special cele cu imigranții* (președinte: Philippe Gailly, Georges Kellens); *Copiii ca victime ale abuzului sexual, în special, ale incestului* (președinte: Bernadette Bawin, Michel Born); *Populațiile penitenciare, mai ales cele dependente de droguri* (președinte: Jean-Pierre Bartholomé, Georges Kellens); *Fraudele cu cărțile de credit bancare și rezistența comercianților la reformă* (președinte: Roseanne Bonney); *Schimbarea socială și crima/Reacția socială față de criminalitate* (președinte: Louise Shelley); *Delinvența*

Juvenilă în lumea occidentală : Rezultate preliminare ale studiului internațional (președinte : Martin Killias, Josine Junger-Tas); *Justiție și minorități etnice* (președinte : Emerson Doyon, André Normandea, Hanna Malewska); *Politica comunitară* (președinte : Thomas Feltes); *Corupția* (președinte : William S. Chambliss, Karlhans Liebl); *Relația drog-crimă* (președinte : Serge Brochu, Candido Da Aggro); *Poate fi justă justiția penală?* (președinte : Sebastian Scheerer, Louk Hulsman); *Răspunzând cocainei în secolul al XI-lea* (președinte : Patricia Erikson, Sebastian Scheerer); *Dispensarea de justiția penală* (președinte : Louk Hulsman, Sebastian Scheerer); *Condiții pentru rezolvarea conflictelor* (președinte : Louk Hulsman, Sebastian Scheerer); *Dați-le o șansă : Victimele violenței sexuale* (președinte : György Viyag); *Dezvoltări în justiția juvenilă : o comparație internațională* (președinte : Uberto Gatti, Ira Schwartz); *Servicii de informație juridică pentru tineri* (președinte : Jan-Pierre Bartholomé); *Pierderi și incapacități rezultate din condamnările penale. Eforturi privind inventarierea și crearea de logici informatice în ajutorul deciziei* (președinte : Françoise Coster); *Formarea personalului penitenciar* (președinte : Gerard de Cominck, Daniel Martin). **Comunicări libere :** *Politici comparative de prevenire a crimei în țările asiatice. Răspunsuri la schimbarea mediilor sociopolitice* (președinte : Koichi Miyazawa); *Teorii testate prin datele cu privire la Asia. O confruntare cu teoriile criminologice* (președinte : Setsuo Miyazawa); **Mese rotunde :** *Stabilirea unei asociații internaționale a procurorilor* (președinte : Kurt Neudek, Karoly Bard); *Criminologie, minorități și drepturi umane* (președinte : Antonio Beristain); *Evoluția socio-culturală a statutului femeilor și a comportamentelor criminale* (președinte : Robert Cario).

Temele suplimentare, în baza cărora participanții vor putea prezenta comunicări, sînt următoarele : agresiuni sexuale asupra copiilor, alcool și crimă, alternative la detenție; ameliorarea statisticilor internaționale asupra criminalității; abordări sociojuridice ale devianței și controlului acesteia, aspecte medico-legale ale pericolozității; aspecte medico-legale ale criminalității; nevoi de cercetare și legi protejînd accesul la băncile de date, centre de cercetare guvernamentale; consecințe ale reunificării (experiența germană), criminalitatea rutieră; criminalitatea autorității; criminalitatea și justiția politică, criminalitatea violentă, criminalitatea femeilor, criminologia istorică, delinvența juvenilă în perspectivă comparativă; delinvența sexuală; tratament și recidivă, dreptul victimelor, anchete internaționale asupra delinvenților, studii de cohorte, studii longitudinale și previziuni, istoria socială a crimei și controlul său), plata daunelor pentru victime — metode comparative, „infiltrarea” mediilor delinvențe de politică; metode de control, *poliția comunitară*; cercetări recente; eliberarea anticipată, condițională și alte procedee de reducere a detenției, mass-media, reportaje asupra crimei și controlul ei; perspective ale mișcării aboliționiste, perspective privind medierea și restituirea, teama de crimă, politica criminală și criminalitatea; noi metode și experiențe, eliberarea condiționată; teorie și practică, programe de cercetare asupra prevenirii crimei și justiției penale, psihiatria legală; eliberarea constringerilor, ce se poate face sau nu? Starea de cunoaștere a readaptării sociale a delinvenților, regulile minime ca standarde internaționale, statistici internaționale ale victimizării, structuri ale închisorii și reforme penitenciare, teorii macrocriminologice și microcriminologice; perspective de integrare, victimologie și criminologie; regîndirea legăturilor între ele, violență colectivă, violență în familie.

În cadrul Congresului, Societatea Ungară de Criminologie a preparat circa 20 de ateliere pentru toți cei interesați de problemele criminalității, constînd în reuniuni de lucru și vizite efectuate în diferitele domenii de interes pentru participanți, cum ar fi: *Schimbări sociale în Europa de Est și modernizarea poliției* (vizită la Comandamentul poliției ungare), *Inchisori deschise și semideschise, regimuri penitenciare și detenție progresivă* (excursie la închisoarea semideschisă de la Pálhalma), *Drepturile deținuților : Aplicarea regulilor de standard minim în concordanță cu normele Națiunilor Unite și Consiliului European* (vizită la închisoarea cu securitate maximă din Budapesta), *Abuzul de droguri și tratamentul său : abordări multidisciplinare* (vizită la un azil și la o secție ambulatorie cuprinzînd toxicomani), *Organizații nonguvernamentale pentru minorii problemă care prezintă tulburări de comportament* (vizită la cîteva școli corecționale pentru tineri din Aszód Rákospalota), *Prezenta criminologiei în învățămîntul superior* (excursie de o zi la Miskolc și vizitarea Universității din Miskolc Facultatea de drept), *Probleme constituționale în raport cu măsurile privind lupta contra criminalității* (excursie la Curtea Constituțională a Republicii Ungare), *Principii ale legalității și oportunității. Comparația procedurii penale și a puterii particulare a procurorului în diferite sisteme* (vizită la departamentul procurorului șef al orașului Budapesta), *Victime ale maltratării copilului : cine și cum îi ajută* (vizită la instituție cuprinzînd copiii abandonati din Fót), *Prezentarea sistemului de formare a poliștilor din Ungaria* (vizită la Școala superioară a poliției ungare din Budapesta), *Criminalitate și mass-media* (excursie la Clubul Asociației ungare a ziariștilor, din Budapesta), *Crime violente și sistemul mass-media* (vizită la Clubul Asociației ungare a ziariștilor din Budapesta), *Drepturile civile și drepturile omului în activitatea avocatului, în special în cea a avocatului apărării* (vizită la Camera juriștilor ungari), *Controlul calității în activitatea de expertiză legală în dome-*

niul judiciar (vizită la Departamentul medico-legal al Universității medicale Semmelweis și Institutul medico-legal din Budapesta), *Modele de mediere și compensare a victimelor* (vizită de lucru la Serviciul de asistență a victimelor „Fehérgyürü, din Budapesta).

Dr. Sorin M. Rădulescu

Învățămîntul sociologic în susținerea proceselor de tranziție. Întîlnire internațională privind învățămîntul sociologic, Cluj, aprilie 1992

Atît Occidentul, cît și țările din Europa de est trec prin procese de tranziție specifice dar cu unele elemente comune. Tranziția occidentală se referă la un tip nou de modernizare ce va purta țările din această zonă a lumii spre societăți de tip postindustrial („postmoderne”) în țările din Europa de est, tranziția are un alt conținut dat de cerința trecerii de la vechea societate socialistă spre o societate democrată, modernă, cu o economie de piață de tip capitalist. În ambele cazuri, însă, problematica socioumană conturează aspectele esențiale ale transformărilor, iar pregătirea specialiștilor capabili a descifra și rezolva multiplele întrebări generate de această problematică devine un obiectiv major al strategiilor naționale de dezvoltare. Iată de ce, întîlnirea organizată la Cluj de Asociația Internațională a Sociologilor de Limbă Franceză, Asociația Sociologilor din România (la care Filiala din Transilvania și-a adus o contribuție specială) și Universitatea „Babeș—Bolyai” pe tema învățămîntului sociologic ni se pare de deosebită importanță teoretică și practică.

Așa cum a arătat în comunicarea sa R. Sainsaulianu, istoria modernă a cunoscut o succesiune de procese de tranziție: trecerea spre mașinismul industrial, formarea unei societăți guvernate de imperativele raționalității industriale (Taylor, Ford, Fayol), iar actualmente se pune problema creării unor noi moduri de viață bazate pe gestiunea resurselor umane și a unei piețe post-moderne implicind o restructurare tehnologică și socială.

Tranziția contemporană a Occidentului schimbă radical contextele sociale de dezvoltare și practicare a sociologiei, putîndu-se vorbi de o „ruptură” (E.A. Tiryakian) multidimensională pe plan teoretic, metodologic și epistemologic. Așa cum a arătat și Marcel Bolle de Bal (de la Universitatea Liberă din Bruxelles) se poate vorbi, pe drept cuvînt, de o „criză a sociologiei clasice” și conturarea unor noi direcții de construcție a științei sociologiei vizînd o intervenție activă în societate.

Pe de altă parte, Țările Europei de est trec și ele printr-un alt tip de tranziție ce creează un cîmp social propriu perioadei „post-revoluționare”. În comunicarea sa, Cătălin Zamfir analizează modul în care acest nou cîmp social generează cerința unei prezențe active a sociologiei în promovarea proceselor de schimbare și măsuri în care această cerință devine (sau nu) o caracteristică efectivă a mecanismelor propriu-zise ale schimbării. Analiza îl conduce pe profesor Cătălin Zamfir spre concluzia că, deși problematica socioumană a tranziției în România ar trebui să ocupe locul central în problemele și acțiunile practice modul în care au fost concepute și orientate schimbările „n-a fost social ci politic și economic și, în special și în primul rînd, juridic” (p. 24). Și în Ungaria, sociologia întîmpină numeroase dificultăți de afirmare, în anii '90 ea fiind „o știință devenită compromisă într-o nouă criză de legitimitate” (Gabrielle Kiss Delmine, p. 29).

Cerința de a asigura sociologiei un rol activ direct și important (pe măsura gravității problemelor socioumane generate de procesele de tranziție, atît cele din Occident, cît și din Europa de Sud-Est) impune o rediscuțare a modului în care sociologia, ca știință și sociologul, ca profesie, pot și trebuie să se implice în susținerea schimbărilor lumii contemporane. În comunicarea sa, Ioan Drăgan pune în discuție diversele modele culturale de concepere a funcției sociale a sociologiei și a paradigmelor sale acționale. Prezentînd și valorificînd și tradițiile sociologiei românești (ce a statuat, prin D. Gusti, legătura dintre cunoaștere și acțiune, concepînd sociologia ca o știință militanță, iar acțiunea socială ca o acțiune socioculturală care reprezenta tentativa de a ameliora condițiile de producție și de viață a comunităților umane), I. Drăgan conchide că „nu trebuie să depunem zel spre a exclude contribuția directă a sociologului la activitățile sociale, căci el poate valoriza dimensiunea umană a activităților și, de asemenea, să nu judecăm sociologii angajați în activitățile administrative, guvernamentale sau nengovernamentale ca oameni care ar putea deveni „servitori fără condiții a pragmatismului politic” (p. 130).

Dacă această teză a implicării directe a sociologiei și sociologilor în activitatea socială practică a fost o concluzie de bază a discuțiilor, atunci, evident, problema ce urma a se dezbate se referea la modul în care trebuie pregătiți sociologii prin diferitele forme de învățămînt.